

## Työryhmä valmistelevaan toimenpiteitä perusopetuksen oppimistulosten vahvistamiseksi – Oppimistulostyöryhmä 6/2024

Aika 19.12.2024 klo 12.00–14.00

Paikka Kirkkokatu 12, Aleksanteri sekä Teams

Läsnä ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, puheenjohtaja  
johtaja Jarkko Niiranen, varapuheenjohtaja  
neuvotteleva virkamies Minna Polvinen  
opetusneuvos Mika Puukko  
toiminnanjohtaja Micaela Romantschuk  
förbundssekreterare Pocke Wickström  
yksikön johtaja Salla Venäläinen,  
koulutuspolitiikan päällikkö Jaakko Salo  
opetusneuvos Sanna Voipio-Huovinen  
yksikön päällikkö, opetusneuvos Lucina Hänninen  
erityisasiantuntija Mari Sjöström  
rehtori Jaakko Sarmola  
rehtori Jari Koski  
koulutustoimikunnan puheenjohtaja Tuula Havonen  
opetusneuvos Tommi Karjalainen, sihteeri  
opetusneuvos Pia Kola-Torvinen, sihteeri  
arviointiasiantuntija Jukka Marjanen, sihteeri

Poissa erityisasiantuntija Anssi Pirttijärvi  
arviointiasiantuntija Matti Suomilammi  
toimitusjohtaja Susanna Niinistö-Sivuranta  
toiminnanjohtaja Saija Ohtonen-Jones  
opinto-ohjaaja Kati Ainassaari  
luokanopettaja, Rehtori Marko Jokinen  
lehtori Tuomo Riekkinen

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen ja totesi läsnäolijat.
2. Hyväksyttiin kokouksen asialista ja edellisen kokouksen muistio.
3. EDUCA lippulaiva -hankkeen puitteissa toteutettu vertaileva raportti: Oppimistuloskehitys ja koulutuspoliittiset toimet Pohjoismaissa ja Virossa 2010 -luvulta 2020-luvun alkuun, Nestori Kilpi, Najat Ouakrim-Soivio
  - Tutkittu sitä, millä tavalla oppimistuloskehitys on ollut Suomelle keskeisissä vertailumaissa. Alun perin pohdittiin pohjoismaita, mutta mukaan otettiin myös Viro.
  - Tässä raportissa oppimistuloksilla tarkoitetaan Pisa-tuloksia. Raportissa keskitytty Pisa-tuloksiin, tehty kirjallisuuskatsaus sekä politiikkadokumenttien katsaus.
  - 20 tutkijalle tai virkamiehelle lähetettiin kysymykset, joilla täydennettiin kirjallisuuskatsauksia.

- Yleisesti tulokset pitkällä aikavälillä laskussa niin Suomessa kuin vertailumaissa, ei kuitenkaan ole ollut lineaarista.
- Näkemyksiä laskun syille; koronapandemia, sosioekonominen tausta, opettajien puute (Islanti, Viro), digitalisaatio, luokkaympäristön muutokset ja muut asiat kuten kasvun asenne ja koulutusosasto. Todettu kuitenkin, että yksinkertaisia vastauksia moniulotteisiin ongelmiin ei haluta eikä voida antaa.
- Pisa-arviointien perusteella oppimistulosten kehityksen taustalla olevia tekijöitä:
  - sukupuolten välinen ero: lukutaito, matematiikka ja luonnontieteet
  - Suomessa lukemisen osalta suurimmat erot sukupuolten välillä
  - sosioekonominen tausta: kasvussa Suomessa
  - koulujen välinen vaihtelu pientä Suomessa, myös muissa vertailumaissa vertailtuna OECD keskiarvoon
  - kiinnostus lukemiseen kaikilla muilla mailla paitsi Virossa laskenut
- Pohjoismaiden ja Viron keskeisimmät koulutuspoliittiset uudistukset 2020-luvulla
  - Ruotsissa nousee selkeästi opettajatarve, pohdittu palkkapolitiikkaa
  - Norjassa ratkaisut linkittyvät opetussuunnitelmaan ja siihen, tehdäänkö päätöksiä paikallisesti vai kansallisesti
  - Tanskassa pedagogiset painopisteet näkyvät
  - Islannissa toimet painottuvat täydennyskoulutukseen ja rahoitukseen
  - Virossa puolestaan pitkäkestoisia ja laajoja toimia, kuten venäjän kielen poistuminen asteittain koulujen opetuskielenä. Venäjänkielisissä kouluissa Pisa-tulokset ovat heikommat kuin Vironkielisissä kouluissa. Oppivelvollisuuden laajentuminen.
  - vertailumaissa kansallisia kokeita useimmiten 3., 6. ja 9. vuosiluokalla ja useimmiten lukuvuoden päätteeksi.
  - Tanskassa esim. kokeet ovat luonteeltaan diagnostisia, sillä ne suoritetaan lukuvuoden alussa, jotta opettajat voivat käyttää kokeen tuloksia suunniteltaessa opetusta loppuvuodelle. Virossa puolestaan oppimistulosten tehtävänä on tukea oppilaan oppimista sekä kehittää opettajien ja koulujen toimintaa.
  - Suomi poikkeaa kaikista näistä vertailumaista, koska meillä kansalliset kokeet ovat luonteeltaan vapaaehtoisia. Ainoa kansallinen koe on ylioppilaskoe.
- PISA 2018 ja 2022 tulokset ovat vaikuttaneet koulutuspoliittisten päätösten valmisteluun ja toimeenpanoon esim. Ruotsissa opetussuunnitelmamuutoksia, kuten sosioemotionaalisten taitojen painottaminen, lisäresursseja kouluille ja opettajakoulutuksen lisääminen, Tanskassa linjauksia digitaalisuuteen.
- Suositukset:
  - Hyvän puhuminen koulutuksesta! Laaja yhteiskunnallinen arvokeskustelun virittäminen koulun tehtävästä, opetuksen ja opetustyön arvostuksesta ja koulutuksen tarpeellisuudesta tulevaisuudessa
  - Myönteinen opiskeluasenne, opiskelumotivaatio, kodin ja koulun yhteistyö, monikielinen viestintä kaikkien huoltajien tavoittamiseksi
- Muiden pohjoismaiden kokemuksista on opittavissa, mutta ei voi suoraan lainata käytäntöjä.
- Opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen käytettävät resurssit tulisi ottaa tarkasteluun.
- Arviointiin liittyvä suositukset:
  - opetettaville aineille rakennettaisiin valtakunnallinen tehtäväpankki, jotka perustuisivat opetussuunnitelman perusteisiin
  - nykyisissä arviointinormeissa olevaa kompensatioperiaatetta täsmennettäisiin, jotta tulkitaan valtakunnallisesti yhdenmukaisesti
  - oppilaiden osaamista arvioitaisiin äidinkielessä ja kirjallisuudessa sekä A1-kielessä kansallisesti 7. luokan keväällä tai 8. luokan syksyllä. Olisi luonteeltaan diagnostis-formatiivinen luonteeltaan siten, että oppilas, opettaja ja huoltaja saisi hyvissä ajoin ennen perusopetuksen päättövaihetta käsityksen oppilaan osaamistasosta.

#### Keskustelua:

- Tutkijoita yllätti vertailumaiden erilaisten kansallisten arviointien määrä.
- Heikko lukutaito tai laskutaito vaikuttaa moneen ja sen vuoksi ei lähdetty esittämään kaikkiin oppiaineisiin tehtäväpankkia. A1-kieli otettiin mukaan sen vuoksi, että hyvällä kielitaidolla kertautuu myös moneen muuhun.

#### 4. Vuoden 2024 kokousten yhteenveto ja jatkoaskeleet (Tommi Karjalainen, Pia Kola-Torvinen, Jukka Marjanen)

- Sihteeristöstä Tommi Karjalainen esitteli toimintavuoden aikana käsitellyt teemat ja niistä tehdyt lyhyet keskustelujen yhteenvedot.
- Miten edetään jatkossa: Kokouksista saadut havainnot tulisi saada toimenpide-ehdotuksiksi ja ehdotetaan, että perustetaan alatyöryhmät, jotka jatkojalostavat teemaansa eteenpäin. Alatyöryhmät olisivat:
  - Yhteiskuntakehitykseen liittyvä alatyöryhmä
  - Opetussuunnitelmaan ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin liittyvä alatyöryhmä
  - Koulun arkeen liittyvä alatyöryhmä
- Ryhmien tehtävänä on jatkojalostaa teemojen keskustelua ja laatia lyhyt kuvaus nykytilasta. Työryhmän tehtävänä on laatia keskustelujen perusteella alustavia toimenpide-ehdotuksia, joita keskustelutetaan isommassa ryhmässä. Alaryhmät voivat kuulla asiantuntijoita sekä käyttää muuta materiaalia (artikkelit, tutkimukset yms.) alatyöryhmän työn edistämiseksi.

Keskustelu ja kommentointi

- Päätettiin jatkaa ehdotetulla tavalla.

#### 5. Kevään 2025 kokoukset

Ma 3.2.2025 13.00–15.00 OKM  
 Ma 10.3.2025 13.00–15.00 OKM  
 Ti 15.4.2025 13.00–15.00 OKM  
 Ti 13.5.2025 13.00–15.00 OKM

#### 6. Puheenjohtaja päätti kokouksen.